

ID: 4016

Právovárečná měšťanstva

Právovárečná měšťanstva byla za účinnosti dříve platného obecného zákoníku občanského z roku 1811 pokládána právní teorií i právní praxí za právnické osoby; tato měšťanstva tak byla odlišována od spolků ve smyslu veřejného práva.

Právovárečná měšťanstva byla za účinnosti dříve platného obecného zákoníku občanského z roku 1811 pokládána právní teorií i právní praxí za právnické osoby; tato měšťanstva tak byla odlišována od spolků ve smyslu veřejného práva.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 6.2.2001, sp.zn. 28 Cdo 2000/99)

Nejvyšší soud rozhodl ve věci o uzavření dohody o vydání věcí, tak, že dovolání dovolatelů zamítl.

Z odůvodnění :

Žalobci se domáhali žalobou, podanou u soudu 28.12.1994, aby žalovaným bylo uloženo uzavřít s nimi dohodu o vydání domu čp. 5 v T. s pozemkem parc. č. 16, jež jsou zapsány na listě vlastnictví č. 7108 pro katastrální území T. u Katastrálního úřadu v T. V žalobě se uvádělo, že tyto nemovitosti byly znárodněny bez náhrady v období po 25.2.1948 (rozsah znárodnění byl určen výměrem Ministerstva výživy z 18.8.1949, čj. 31.467-49/III/2b). Uvedené nemovitosti patřily před znárodněním do spoluvlastnictví Právovárečného měšťanstva v T.; toto společenství nebylo právnickou osobou a nositeli vlastnických práv byly přímo fyzické osoby, které samy, popřípadě jejich právní nástupci, vyzvaly k vydání nemovitostí.

Žalované středisko praktického vyučování společného stravování navrhlo zamítnutí žaloby. Poukazovalo na řízení v právní věci sp.zn. 5 C 409/92 Okresního soudu v Táboře, jako na překážku řízení v této právní věci. Namítalo, že v daném případě k odnětí vlastnického práva nedošlo v rozhodném období (25.2.1948 až 1.1.1990); žalobci uváděný výměr nebyl znárodnovacím aktem, ale jen určením rozsahu znárodnění. Pro tvrzení žalobců, že sporné nemovitosti byly v rozhodné době odňaty fyzickým osobám, je rozhodujícím právní statut právovárečného měšťanstva.

Žalovaná Česká republika měla za to, že v této právní věci není pasívně legitimována, protože v tomto případě je jen zřizovatelem žalovaného střediska, které je příspěvkovou organizací.

Soud prvního stupně si vyžádal výpis z katastru nemovitostí od Katastrálního úřadu v T. a seznámil se s obsahem spisu Okresního soudu v Táboře, sp.zn. 5 C 409/92. Usnesením Okresního soudu v Táboře ze 4.10.1995, čj. 6 C 344/94-23, bylo řízení zastaveno a bylo rozhodnuto, že žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

K odvolání žalobců Krajský soud v Českých Budějovicích-pobočka v Táboře, usnesením z 29.3.1995, sp.zn. 15 Co 179/96, potvrdil usnesení soudu prvního stupně, pokud šlo o žalobní návrh osmnácti žalobců proti žalovanému středisku praktického vyučování, ale zrušeno bylo usnesení soudu prvního stupně, pokud šlo o žalobní návrh všech 26 žalobců proti žalované České republice a pokud šlo o žalobní návrh osmi žalobců (J. Š., M. Š., V. H., J. Z., J. Z., M. P., Z. S. a E. V. proti žalovanému středisku vyučování). Bylo také rozhodnuto, že žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení ve vztahu mezi osmnácti ve výroku uvedenými žalobci a žalovaným střediskem praktického vyučování.

V dalším průběhu řízení vynesl Okresní soud v Táboře rozsudek z 30.1.1998, čj. 6 C 344/94-82, jímž žalobu žalobců zamítl. Bylo rozhodnuto, že žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

V odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně bylo uvedeno, že žalobci uplatňovali své nároky ve smyslu zákona č. [87/1991](#) Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve spojení s ustanoveními zákona č. [92/1991](#) Sb., přičemž postupovali podle ustanovení § 47 odst. 4 zákona č. [92/1991](#) Sb., když tu nebylo vydáno rozhodnutí o privatizaci majetku, takže vyzvali povinnou osobu k vydání nemovitostí a když jim nebylo vyhověno, podali žalobu u soudu. Podle názoru soudu prvního stupně však nebylo možné žalobu žalobců považovat za důvodnou. Na straně žalovaných nebyla soudem prvního stupně shledána pasivní legitimace na straně žalované České republiky - Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, když stát nebyl veden jako vlastník nemovitostí, uvedených v žalobě žalobců, a žalované ministerstvo není ani zřizovatelem žalovaného střediska praktického vyučování. Také na straně žalobců neshledal soud prvního stupně aktivní legitimaci v tomto občanském soudním řízení, protože podle stanov Právovárečného měšťanstva v T. bylo ke dni znárodnění zmíněných nemovitostí toto měšťanstvo právnickou osobou, která nemůže uplatňovat nároky náležející jen fyzickým osobám. Podle uvedených stanov záležitosti měšťanstva řídila valná hromada, výbor a správní rada. Z rozsahu působnosti těchto uvedených orgánů lze dovozovat, jaké byly vztahy mezi těmito orgány a členy měšťanstva. Např. valná hromada byla usnášeníschopná v případě, byl-li na ní přítomen "stanovený počet podílů" /90/, třebaže nešlo o nadpoloviční většinu právovárečníků; v některých záležitostech mohla tedy valná hromada rozhodovat i menšinou částí členů měšťanstva. Tato úprava dokládala, podle názoru soudu prvního stupně, že valná hromada mohla disponovat i s majetkem společenstva, a to jako její orgán, takže z toho soud prvního stupně dovozoval, že podle takové úpravy tu nejde o spoluvlastnictví měšťanů z uvedeného měšťanstva k věcem tohoto společenství. Měšťanstvo bylo tu tedy oprávněno nabývat majetek do svého vlastnictví, a to do vlastnictví odděleného od majetku jednotlivých právovárečníků, kteří mohli majetkem ve vlastnictví měšťanstva disponovat jen prostřednictvím jeho orgánů, tedy jeho valné hromady. Členem právovárečného měšťanstva se mohl stát nositel práva várečného; členství bylo možné se zřici např. prodejem domu spojeného s právem várečným; při prodeji domu však člen měšťanstva neprodával automaticky i jakýsi spoluvlastnický podíl na jmění Právovárečného měšťanstva; takový převod by byl totiž v rozporu s ustanovením § 17 písm. b) stanov Právovárečného měšťanstva v T. Dospěl proto soud prvního stupně k výslednému závěru, že toto právovárečné měšťanstvo bylo právnickou osobou. Protože o pozbytí vlastnictví právovárečného měšťanstva došlo v daném případě před 1.1.1951, bylo nutno posoudit projednávanou právní věc podle ustanovení obecného zákoníku občanského z roku 1811. Ve smyslu ustanovení tohoto zákoníku byl typickým znakem právnické osoby určitý účel existence a nadání jednotnou a výslovně projevenou vůlí, aby právnická osoba měla své vlastní jmění sloužící účelu této existence a aby zároveň byla nositelem práv a závazků vůči třetím osobám; zároveň by měl být dán předpoklad oddělení majetku právnické osoby od osobního majetku těch osob, které se na činnosti právnické osoby podílejí, což znamená určitou zásadu neručení osobním majetkem za závazky a činnosti provozované právnickou osobou. Ve smyslu ustanovení § 26 obecného zákoníku občanského

z roku 1811 měl proto soud prvního stupně za to, že v daném případě byl majetek znárodněním odňat Právovárečnému měšťanstvu v T. jako právnické osobě a proto žalobci nesplňují zákonné předpoklady oprávněných osob podle zákona č. [87/1991](#) Sb. Proto soud prvního stupně zamítl žalobu žalobců i proti žalovanému středisku praktického vyučování. Ohledně nákladů řízení poukazoval soud prvního stupně na to, že v řízení úspěšní žalovaní náhradu nákladů řízení nepožadovali.

O odvolání žalobců proti tomuto rozsudku soudu prvního stupně rozhodl Krajský soud v Českých Budějovicích - pobočka v Táboře rozsudkem z 12.3.1999, sp.zn. 15 Co 310/98. Rozsudek soudu prvního stupně byl potvrzen ve výroku rozsudku (v jeho prvním odstavci), pokud jím bylo rozhodnuto o žalobním návrhu dvaceti tří žalobců a ve výroku (uvedeném v druhém odstavci rozsudku soudu prvního stupně) o náhradě nákladů řízení mezi žalobci J. Z., J. Z., M. P., Z. S. a E. V. a žalovaným S. p. v. v. s. v T., a to s upřesněním, že se zamítá žaloba žalobců uvedených v záhlaví rozsudku pod č. 22) až 26) proti žalovanému s. p. v. a žalobní návrh ostatních žalobců (s výjimkou žalobců J. Š., M. Š. a V. H.) proti žalované České republice - Ministerstvu školství, mládeže a tělesné výchovy. Odvolací soud dále rozhodl, že výrok rozsudku soudu prvního stupně (v jeho prvním odstavci), pokud jím bylo rozhodnuto o žalobě žalobců J. Š., M. Š. a V. H., a ve výroku (uvedeném v druhém odstavci) o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi těmito žalobci a oběma žalovanými zůstává nedotčen. Bylo také rozhodnuto, že žádný z účastníků tohoto řízení nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení ve vztahu mezi žalobci J. Z., J. Z., M. P., Z. S. a E. V. a žalovaným střediskem praktického vyučování a mezi ostatními žalobci (s výjimkou žalobců J. Š., M. Š. a V. H.). Výrokem rozsudku odvolacího soudu bylo vysloveno, že se připouští dovolání proti rozsudku odvolacího soudu, "neboť řešení otázky povahy právovárečného měšťanstva, jako osoby právnické, je otázkou po právní stránce zásadního významu".

V odůvodnění svého rozsudku odvolací soud uvedl, že odvolání žalobců není důvodné. Stejně jako soud prvního stupně se odvolací soud zabýval otázkou, jaký subjekt byl v daném případě znárodněním zbaven vlastnických práv ke sporným nemovitostem. Odvolací soud poukazoval na to, že vzhledem k ustanovení § 3 zákona č. [87/1991](#) Sb., uvádějícímu fyzickou osobu, jejíž věc přešla do vlastnictví státu, je třeba posuzovat právní charakter původního vlastníka především ke dni pozbytí jeho vlastnického práva. Pojetí dovolené společnosti podle právní úpravy obsažené v obecném zákoníku občanském z roku 1811 (v jeho § 26) je charakterizována určitým účelem své existence a je nadáno jednotnou a výslovně projevenou vůlí, aby společnost měla své vlastní jmění tomuto účelu sloužící a aby zároveň byla nositelem práv a závazků vůči třetím osobám. Zároveň se předpokládalo oddělení majetku či jmění společnosti od majetku osob, které se na její činnosti podílejí, což znamenalo, že osoby, které byly účastny na činnosti této právnické osoby, neručí svým majetkem za závazky, které vzniknou z činnosti provozované jménem právnické osoby; aby orgány nebo členové právnické osoby ručili za její závazky omezeně, musel by být dán k tomu buď zákonný předpoklad nebo společenská smlouva, za niž lze považovat i stanovy společnosti.

Odvolací soud poukazoval i na to, že právovárečná měšťanstva vznikla ještě před účinností obecného zákoníku občanského z roku 1811. Nevznikala společenskou smlouvou mezi zainteresovanými osobami, ale v souladu s privilegii, získanými kdysi, se fyzická osoba nabytím práva várečného stávala právovárečným měšťanem, aniž měla možnost oddělit složku vlastnickou od složky práva várečného. Právovárečné měšťanstvo nemohlo být sdružením ve smyslu ustanovení § 1175 a násl. obecného zákoníku občanského z roku 1811, neboť vznikalo nikoli na základě konkrétní smlouvy, kterou by dobrovolně a bez jakýchkoli omezení uzavřelo více osob, nýbrž se konstituovalo na základě dřívějších privilegií a držby právovárečných domů.

V daném případě bylo právovérečné měšťanstvo v T. zaknihováno jako vlastník nemovitostí, uváděných v žalobě žalobců. Ohledně tohoto právovérečného měšťanstva bylo v obchodním rejstříku poznamenáno, že jde o společnost podle ustanovení §26 obecného zákoníku občanského z roku 1811 a nikoli podle obecného obchodního zákoníku. V řízení před soudem prvního stupně byl proveden důkaz i protokolem z 20.9.1883; z jeho znění však nelze, podle názoru odvolacího soudu, dovodit, že by vlastnické právo k nemovitostem náleželo jednotlivým měšťanům právovérečného měšťanstva jako spoluvlastníkům; z uvedeného protokolu je patrné, že existující společnost (měšťanstvo) přikoupilo ke svému jmění další nemovitosti, ale v protokolu citované prohlášení zástupců společnosti, že se měšťané tohoto měšťanstva považují za spoluvlastníky, je v rozporu se zněním smlouvy, citovaným ve zmíněném protokolu z 20.9.1883.

Bylo tu třeba, podle názoru odvolacího soudu, vycházet ze stanov Právovérečného měšťanstva v T., platných v rozhodném období (25.2.1948 až 1.1.1990). Z ustanovení § 3 a § 2 stanov vyplývalo, že právovérečné měšťanstvo vystupovalo v právních vztazích jako samostatný subjekt práva svým jménem na svůj účet. Podle § 7 stanov právovérečného měšťanstva byla jeho valná hromada usnášeníschopná v případě, kdy je přítomen stanovený počet podílů, ačkoli nešlo o nadpoloviční většinu všech právovérečníků, tedy valná hromada mohla rozhodnout menšinovou částí měšťanstva. Byla-li ve smyslu článku 16 uváděných stanov oprávněna disponovat valná hromada jako orgán společnosti, nesvědčí to rovněž pro závěr o spoluvlastnictví právovérečníků k majetku měšťanstva; pokud by totiž nemovitosti tu byly ve spoluvlastnictví, jejich převodu by bylo možné dosáhnout pouze smlouvou s jednotlivými spoluvlastníky, nikoli s orgánem společnosti či společností jako takovou. Právovérečné měšťanstvo bylo tedy oprávněno nabývat majetek do svého vlastnictví, a to odděleného od majetku jednotlivých právovérečníků; ti nebyli jeho spoluvlastníky, nýbrž pouze z titulu svého várečného podílu mohli majetkem ve vlastnictví měšťanstva disponovat prostřednictvím orgánů měšťanstva.

Odvolací soud proto dospěl k výslednému závěru, že tu nešlo o spoluvlastnický vztah členů k majetku právovérečného měšťanstva, ale nešlo také o veřejnou obchodní společnost, nýbrž o specifický subjekt. Jeho vnitřní poměry vylučovaly ručení jednotlivých členů za závazky měšťanstva. Při znárodnění majetku Právovérečného měšťanstva v T. šlo o odnětí majetku právnické osoby nikoli o odnětí majetku fyzickým osobám a žalobci proto nesplňují zákonné předpoklady oprávněných osob podle zákona č. [87/1991](#) Sb.

Odvolací soud proto rozsudek soudu prvního stupně potvrdil podle ustanovení § 219 občanského soudního řádu, pouze s upřesněním toho, čeho se zamítnutí žaloby týkalo. Výrok o nákladech řízení byl odvolacím soudem odůvodněn ustanoveními § 224 odst. 1 a §142 odst. 2 občanského soudního řádu. Dovolání bylo odvolacím soudem připuštěno výrokem jeho rozsudku podle ustanovení § 239 odst. 1 občanského soudního řádu.

Rozsudek odvolacího soudu byl doručen zástupci žalobců (na základě jejich plné moci) dne 14.5.1999 a dovolání ze strany žalobců bylo podáno u Okresního soudu v Táboře dne 4.6.1999, tedy ve lhůtě stanovené v § 240 odst. 1 občanského soudního řádu (ve znění před novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb.).

Dovolatelé ve svém dovolání navrhovali, aby rozsudek odvolacího soudu byl zrušen a aby věc byla vrácena k dalšímu řízení. Dovolatelé měli za to, že jejich dovolání je přípustné podle ustanovení § 239 odst. 1 občanského soudního řádu i podle ustanovení § 238a odst. 1 písm. c/ občanského soudního řádu. Jako dovolací důvody dovolatelé uplatňovali, že rozsudek odvolacího soudu vychází ze

skutkových zjištění, která nemají v podstatné části oporu v provedeném dokazování (§ 241 odst. 3 písm. c/ občanského soudního řádu), a že tento rozsudek spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241 odst. 1 písm. d/ občanského soudního řádu).

Dovolatelé ve svém dovolání uváděli, že právovárečné měšťanstvo bylo společenstvím osob, které sdružovalo osoby oprávněné vařit pivo, a které se postupem času vyvinulo ve společnou podnikatelskou aktivitu. Právní poměry Právovárečného měšťanstva v T. je třeba vyvozovat (v souladu se zápisy v obchodním rejstříku) z ustanovení § 26, § 27 a § 1175 obecného zákoníku občanského z roku 1811. Dovolatelé v této souvislosti poukazovali na stanovisko bývalého Nejvyššího správního soudu z 10.12.1923 č. 3291, že totiž z ustanovení § 26 obecného zákoníku občanského z roku 1811 nelze vyvodit, že by společnosti podle občanského práva byly osobami právníckými se jměním jí patřícím. Dovolatelé mají za to, že své nároky vyvozují se stanov firmy Právovárečné měšťanstvo v T. z roku 1913, podle něhož právní předchůdci byli majiteli práv várečných v městě T., tzv. podílů, nikoli však z vlastnictví právovárečných domů. Bylo tu dříve možné prodat samostatně "várečný dům" nebo právo várečné; po roce 1883 byla práva várečná již spojena s právovárečnými domy. Dovolatelé zdůrazňovali, že firma Právovárečné měšťanstvo v T. bylo až do doby znárodnění majetku převedeno v obchodním rejstříku z rejstříku pro firmy společností do rejstříku pro kupce jednotlivce, veřejné společnosti a komanditní společnosti. Právovárečné měšťanstvo v T. nemělo také omezené ručení členů za závazky firmy Právovárečné měšťanstvo v T. Podle názoru dovolatelů vyplývá skutečnost, kdo byl vlastníkem firmy Právovárečné měšťanstvo v T., ze žalobci předloženého protokolu č. 289 z 20.9.1883 o zakládání pozemkových knih pro město T.; jde o veřejnou listinu, vypracovanou podle zákona pro Čechy z 25.12.1874 (zákona č. 92); dovolatelé vyslovovali své přesvědčení, že právě z této listiny plyne, že základní jmění i další přikoupené nemovitosti jsou ve vlastnictví měšťanů včetně vlastnictví domů, kteří spolu uzavřeli a podepsali postupní smlouvu z 23.11.1845. Trvali tedy dovolatelé na tom, že v jejich žalobě uváděné nemovitosti náležely vlastnicky fyzickým osobám a nikoli právnícké osobě, kterou Právovárečné měšťanstvo v T. nebylo.

Při posuzování tohoto dovolání vycházel dovolací soud z ustanovení dvanácté části, hlavy první, bodu 17 zákona č. [30/2000](#) Sb., podle něhož dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu, která byla vydána přede dnem účinnosti citovaného zákona nebo byla vydána po projednání podle dříve platných právních předpisů, se projednají a rozhodne se o nich podle dosavadních právních předpisů (tj. podle občanského soudního řádu /zákona č. [99/1963](#) Sb./ ve znění před novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb.).

Dovolání tu bylo přípustné podle ustanovení § 239 odst. 1 občanského soudního řádu (ve znění před novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb.), protože odvolací soud výrokem svého rozsudku vyslovil, že je proti tomuto rozsudku přípustné dovolání, neboť měl za to, že tu jde o rozhodnutí po právní stránce zásadního významu.

Jestliže dovolací soud připustil podle ustanovení § 239 odst. 1 občanského soudního řádu (ve znění před novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb.) dovolání v souvislosti s právním posouzením (výkladem) určitého pojmu, vymezil tím zásadně dovolací důvod a dovolacímu soudu nepřisluší přezkoumávat rozsudek odvolacího soudu např. z hlediska závěrů odvolacího soudu o skutkových zjištěních (viz rozhodnutí uveřejněné pod č. 34/1994 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, vydávané Nejvyšším soudem).

Závěr, že odvolací soud změnil rozsudek či usnesení soudu prvního stupně (jak to mělo na zřeteli ustanovení § 238 odst. 1 písm. a/ nebo ustanovení § 238a odst. 1 písm. a/ občanského soudního řádu v

již citovaném znění) nelze činit jen na základě označení výroku rozhodnutí, nýbrž z porovnání věcného obsahu rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé s obsahem rozhodnutí soudu prvního stupně.

V daném případě nelze např. v rozsudku odvolacího soudu (v jeho výroku označeném I.) spatřovat změnu rozsudku soudu prvního stupně, když jím učiněné “upřesnění” potvrzeného výroku rozsudku soudu prvního stupně nepřineslo žádnou změnu věcnou v řešení této projednávané právní věci. Proto dovolací soud se v tomto případě zabýval přezkoumáním rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 odst. 1 občanského soudního řádu (ve znění před novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb.) v rozsahu vymezeném výrokiem rozsudku odvolacího soudu o přípustnosti dovolání podle ustanovení § 239 odst. 1 občanského soudního řádu (v již citovaném znění), tedy “řešením otázky povahy právozářečného měšťanstva jako osoby právnícké”, bez zabývání se zejména otázkou vytýkané neúplnosti a nesprávnosti skutkového zjištění ze strany odvolacího soudu.

Nesprávné právní posouzení věci, vytýkané dovolateli jako dovolací důvod, je nutno ve smyslu ustanovení § 241 odst. 3 písm. d/ občanského soudního řádu (ve znění před novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb.) chápat buď jako posouzení projednávané právní věci podle nesprávného právního předpisu anebo jako nesprávné vyložení si použitého právního předpisu (viz k tomu z rozhodnutí uveřejněného pod č. 3/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, text na str. 13 /45/).

V daném případě posoudil odvolací soud projednávanou právní věc zejména podle ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. [87/1991](#) Sb., o mimosoudních rehabilitacích, jež stanoví, že oprávněnou osobou podle tohoto zákona je fyzická osoba, jejíž věc přešla do vlastnictví státu v případech uvedených v § 6 zákona č. [87/1991](#) Sb. (tedy např. i znárodněním vykonaným v rozporu s tehdy platnými předpisy; srov. § 6 odst. 1 písm. k/ tohoto zákona), pokud je tato fyzická osoba občanem České republiky.

Oprávněnou fyzickou osobou ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. [87/1991](#) Sb. je i ta fyzická osoba, která založila takové sdružení nebo byla členem takového sdružení, jež nebylo právníckou osobou (viz č. 34/1993, str. 116 /250/, Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, uvádějící jako příklad fyzické osoby, které např. provozovaly pod společnou firmou obchodní činnost v rámci veřejné obchodní společnosti podle článku 85 dříve platného obecného obchodního zákoníku z roku 1863, tj. zákona č. 1/1863 ř.z.).

Právozářečné měšťanstvo, jehož účelem bylo zpravidla vyrábět a prodávat pivo a slad, bylo spjato s historicky se vyvíjejícím udělovaným právem vařit pivo; toto právo bylo spojeno pravidelně s držením městských domů, jejichž vlastníci byli oprávněni k výrobě piva a nabytím takové nemovitosti se nabývalo nebo pozbývalo tzv. právo várečné. Domy, s nimiž souviselo právo várečné, byly označeny poznámkou i v příslušné vložce pozemkové knihy; nemovitosti, které nabylo právozářečné měšťanstvo, byly zapisovány v pozemkové knize ve prospěch právozářečného měšťanstva. Právozářečná měšťanstva byla za účinnosti dříve platného obecného zákoníku občanského z roku 1811 pokládána právní teorií i právní praxí za právnícké osoby; byla tak tato měšťanstva odlišována od spolků ve smyslu veřejného práva (srov. např. zákon č. 134/1867 ř.z., o právu spolčovacím). Např. v předválečném období Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí z 26.1.1928, Rv I 833/27, dospěl k závěru, že právozářečná měšťanstva jsou bez ohledu na jejich historický vývoj právníckými osobami (dovolenými korporacemi) ve smyslu ustanovení § 26 obecného zákoníku občanského z roku 1811, tedy že se vyznačují účelovým jměním neosobním, odděleným od soukromého majetku a sloužícím

výhradně k provozování obchodního podniku. V rozhodnutí Nejvyššího soudu z 18.10.1921, Rv I 540/21, bylo také zdůrazněno, že právovárečným měšťanstvům nelze upřít samostatnou právní existenci a tudíž povahu právního subjektu, který má své vlastní jmění, oddělené od majetku společníků, kteří za závazky měšťanstva neručí. Závěr o právní subjektivitě právovárečného měšťanstva se dovozoval zejména ze zápisů měšťanstev do pozemkové knihy jako subjektu majetkových práv, dále z úpravy kompetence orgánů měšťanstev, které jednaly pod jménem měšťanstva bez uvádění jednotlivých členů měšťanstva, a posléze ze stanovami upravovaného udržování a obnovování měšťanstva bez ohledu na vůli podílníků měšťanstva.

Ze znění ustanovení zákona č. [87/1991](#) Sb., občanského zákoníku (zákona č. [40/1964](#) Sb., zejména ve znění zákona č. [509/1991](#) Sb.), obchodního zákoníku (zákona č. [513/1991](#) Sb.), ani jiných právních předpisů nelze dovést nic jiného, co by vylučovalo tento ustálený a převládající výklad právní povahy právovárečných měšťanstev, zaujatý za účinnosti dříve platného obecného zákoníku občanského z roku 1811, když také ani později platný občanský zákoník (zákon č. 141/1950 Sb.) a nyní platný občanský zákoník (zákon č. [40/1964](#) Sb.) neobsahovaly ustanovení, jež by tento dříve zaujatý výklad vylučovalo.

Z těchto uvedených právních závěrů vycházel v daném případě odvolací soud i dovolací soud. Nebylo tedy možné přisvědčivě dospět k právnímu názoru opačnému, jak se toho dovolatelé domáhali. Proto dovolací soud neshledal, že by rozhodnutí odvolacího soudu bylo nesprávné (jak to mělo na zřeteli ustanovení § 243b odst. 1 občanského soudního řádu ve znění před novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb.) a že by tu byl dán dovolací důvod ve smyslu ustanovení § 241 odst. 3 písm. d/ občanského soudního řádu (v již citovaném znění).

Nezbylo tedy než přikročit k zamítnutí dovolání podle ustanovení § 243b odst. 1 a 5 občanského soudního řádu (v již citovaném znění).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výkon trestu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost](#)
- [Konkordátní smlouva se Svatým stolcem](#)
- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)